

Dívka

Rožky jsou zhotoveny z tuhé lepenky potažené červeným brokátovým hedvábím s vetkávanými květy, v zadní části je čepec zploštělý dolů (tvoří dva růžky) a v přední části má mírně lomený tvar. V prostřední části přes červené hedvábí je napříč široká malovaná stuha a nad ní upevněna „frča“ ze čtyř (dříve z pěti) obloučků malovaných mašlí, z nichž dvě spadají do poloviny zad. Vzadu byly dříve copy stočeny do drdůlku, do něhož se upevňovaly rožky jehlicemi. Dnes nosí dívky uměle zapletenou „zahrádku“ z umělých vlasů, přivazující se šňůrkami k zátylku.

Rukávce tvoří krátká košilka s baňatými rukávy sahajícími k loktu. Asi 10 cm od spodního okraje rukávu je všita bílá šňůrka, kterou se rukáv stáhne a sváže v nadloktí. Část pod stáhnutým místem se nazývá „tacle“. Ty jsou ozdobeny jemnou bílou výšivkou a okraje lemují široká bílá krajka, obdobně jako u obojku a zástěry.

Lajbl se obléká na rukávce a jedná se o velmi starobylou součást dívčího kroje. K jeho zhotovování se používá pestře květované hedvábí, pro Hrušky je dnes typická červená barva podkladu. Vyzdobení se skládá z barevných proplétaných šňůr, navrpených stuh a stužek a ze šňůreček tvořených skleněnými drobnými korálky. Nynější úprava se podstatně zjednodušila a pracnost nahradilo okázalejší pošíť stříbrnými i zlatými flitry.

Obojek je obdélník o rozměrech 30 na 40 cm z jemného „molového“ plátna. Na zádech se připevňuje špendlíkem a pod krkem se uvazuje tenkou tkaničkou. Jde o velmi bohatou formu bílé výšivky (dnes povětšinou již strojové) a olemování tvoří opět široká bílá krajka „čipka“. Pod krk se ještě v Hruškách uvazuje **krézlík** – malý úzký límeček vyrobený z tylu a naskládaných mašliček, jehož horní okraj lemují úzká kraječka.

Malované mašle spadající až k spodnímu okraji fěrtochu a pod krkem uvázané „na smečku“ (mašličku) jsou výraznou ozdobou slavnostního dívčího kroje. V současnosti jde o práci lidových malářek, které na Podluží převzaly pomyslnou štafetu od svých četných předchůdkyň.

Sukně vyzdvihují zdůrazněnou siluetu mladých dívek ve slavnostním kroji, podpořenou nošením až 6 spodních sukni zvaných „trčanice“ nebo „kasanice“. Spodničky jsou šity z pevnějšího bílého plátna, dole olemované úzkou kraječkou a zhotovují se od nejkratší po nejdelší (asi po 2 cm). Svrchní sukně se podobně jako spodní oblékají přes hlavu a jsou

zdobené sámkováním – současnému počtu až 12 sámků předcházelo původních 6 až 9. Sukně ke svátečnímu kroji jsou zhotovovány z lehčích materiálů jako je brokát, silon, polyester či satén.

Fěrtoch je druh bíle vyšíváné zástěry, která v druhé polovině 19. století postupně nahradila starobylejší z hladkého hedvábí s krajkovou obrubou zlaté, stříbrné či černé barvy. Zástěra je opět olemovaná „vláčkovou“ krajkou a v současnosti jde o strojovou výšivku na podkladovém molu. Původní ručně vyšíváné fěrtochy byly většinou příčně sámkovány a plochu mezi nimi vyplňovaly pruhy výšivek s jemným rostlinným ornamentem.

Čižmy ke slavnostnímu kroji se dodnes vyrábí ze ševra (kozinky) a kramflík je zdobený mosaznou podkovičkou. Ozdobné vyšívání je provedeno zeleným dírkovým hedvábím na patě a nártu, holinky však na rozdíl od mužského obutí již nejsou vyšíváné, ale varhánkované. Varhánkování se provádí tím způsobem, že se holinka nejdříve namočí do vody, ve které je rozdělaný klíč a ihned se dává na dřevěný rám se vzorem varhánků. Holinka se pak vtlačí do rámu, nechá se uschnout a po uschnutí a stáhnutí z rámu jsou varhánky hotové. Dřevěné rámy si zhotovují čizmáři sami a následné vrapení se řídí i podle toho, zda zákaznice má silnější či slabší nohu. Nakonec se kolem podpatků vloží mosazný drátek a okraje podešví se zabarví do červena.